

Rapport 2019:07

Marknadskontroll av säkerheten på lekland

2019:07 Marknadskontroll av säkerheten på lekland

Konsumentverket 2019

Ansvarig handläggare: Anna Strandberg (projektledare), Elisabeth Andreasson, Kerstin Jönsson, Abdulmajid Mkanssi och Richard Staxler.

Förord

Alla barn har rätt till lek i en stimulerande trygg och lämplig miljö, vilket FN:s konvention om barnets rättigheter understryker. Att besöka ett lekland ger möjligheter till lek och rörelseglädje för barn. Men det är viktigt att leken är säker. Leklanden ansvarar för att utrustning och miljö inte kan orsaka skada på person och att utrustning och användare övervakas av personal för att undvika onödiga olyckor.

Sammanfattning

Att leka på lekland ska vara roligt och både barn och vuxna ska kunna röra sig fritt utan att riskera att skadas av utrustningen.

Som tillsynsmyndighet enligt Produktsäkerhetslagen (2004:451) har Konsumentverket under 2018–2019 genomfört en marknadskontroll av säkerheten på lekland. Kontrollen är en uppföljning av en marknadskontroll av lekland 2011.

Säkerhetsbesiktningar av utrustning och genomgång av företagens säkerhetsarbete har genomförts hos åtta utvalda lekland med geografisk spridning över Sverige. Ett stort antal säkerhetsbrister på utrustning påträffades och leklandens har nu åtgärdat dessa. Bristerna berodde i många fall på slitage och eftersatt underhåll men i ännu fler fall på felaktiga konstruktioner. Vid tillverkningsfel har tillverkaren informerats och korrigeringar gjorts även på andra lekland med samma fel. I något fall har förändringar också genomförts för produktion av framtida produkter.

Konsumentverket har även gått igenom leklandens förebyggande säkerhetsarbete och deras dokumentation av detta. Produktcertifikat, besiktningsprotokoll, drift- och underhållsplaner, övervakningsrutiner samt rutiner för omhändertagande och uppföljning av olyckor med mera har granskats med bristfälligt resultat.

Ytterligare åtta lekland har valts ut för enbart dokumentkontroll och även denna kontroll visade på brister hos de flesta leklandens. Till exempel kunde endast två lekland visa upp ett årligt besiktningsprotokoll.

Det kan konstateras att säkerheten på lekland inte blivit bättre sedan kontrollen 2011 och att många lekland fortfarande behöver förbättra sitt förebyggande säkerhetsarbete.

Abstract

Playing in an indoor playground should be fun and both children and adults should be able to move freely without risking being damaged by the equipment.

As a supervisory authority according to the Product Safety Act, PSL, the Swedish Consumer Agency has carried out a market surveillance of the safety at indoor playgrounds during 2018-2019. The indoor playground surveillance is a follow-up of a similar market surveillance from 2011.

Safety inspections of equipment and a review of the companies' safety work have been carried out at eight selected indoor playgrounds that are geographical spread across Sweden. A large number of safety deficiencies on equipment were found and the companies have now rectified these. The deficiencies were in many cases due to wear and tear and neglected maintenance, but in even more cases of faulty constructions. In cases of construction faults the manufacturer have been informed and corrections have been made at other indoor playgrounds with the same failures. In some cases, changes have also been made in production for future products.

The Swedish Consumer Agency has also gone through the playland's preventative safety work and their documentation of this. Product certificates, inspection protocols, operating and maintenance plans, monitoring and accident procedures etc. have been reviewed with insufficient results.

Another eight playgrounds have been selected for document control only, and this check also showed deficiencies in most playgrounds. For example, only two playgrounds could show protocols from yearly inspections.

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning	4
Abstract.....	5
1 Bakgrund.....	7
1.1 Krav och regler	7
1.1.1 Produktsäkerhetslagen	7
1.1.2 Europastandarder	7
1.2 Skador.....	8
1.3 Definitioner	9
1.3.1 Lekland	9
1.3.2 Lekredskap	9
1.3.3 Besiktningsman.....	9
1.3.4 A B C-fel.....	10
2 Metod	11
2.1 Marknadsinventering och urval.....	11
2.2 Informationsbrev	11
2.3 Säkerhetsbesiktning av utrustning.....	11
2.4 Kontroll av leklandens säkerhetsarbete	11
2.5 Dokumentkontroll	12
3 Resultat	13
3.1 Marknadsinventering	13
3.2 Informationsbrev	13
3.3 Säkerhetsbesiktning av utrustning.....	13
3.3.1 Vanliga brister	13
3.4 Kontroll av leklandens säkerhetsarbete	23
3.5 Dokumentkontroll	24
4 Analys.....	25
4.1 Informationsbrev	25
4.2 Säkerhetsbesiktning av utrustning.....	25
4.3 Kontroll av leklandens säkerhetsarbete	25
4.4 Dokumentkontroll	26
5 Slutsats.....	27
Bilagor.....	28

1 Bakgrund

Som tillsynsmyndighet enligt Produktsäkerhetslagen (2004:451) har Konsumentverket genomfört denna marknadskontroll av säkerheten på lekland 2018–2019. Kontrollen är en uppföljning av en kontroll 2011. Kontrollen 2011 visade på stora säkerhetsbrister hos lekland.

1.1 Krav och regler

1.1.1 Produktsäkerhetslagen

Produktsäkerhetslagen (2004:451), PSL (mer om PSL i bilaga 1) kräver att varor och tjänster som tillhandahålls av näringsidkare till konsumenterna ska vara säkra. Att tillhandahålla ett lekland är en tjänst och exempel på varor där är lekredskap och andra redskap. Det får inte finnas brister som innebär risk för skada, utan alla redskap ska uppfylla de krav på säkerhet som finns idag oavsett tillverkningsår.

Konsumentverket är tillsynsmyndighet enligt PSL och har till uppgift att utföra kontroller av att varor och tjänster som tillhandahålls konsumenterna uppfyller gällande säkerhetskrav.

1.1.2 Europastandarder

Som ett hjälpmedel för att bedöma om lekredskap och stötdämpande underlag är säkra enligt kraven i PSL finns europeiska standarder EN 1176 för lekredskap och EN 1177 för stötdämpande underlag.

De viktigaste kraven ur säkerhetssynpunkt kan delas in i följande huvudrubriker:

- Stötdämpande underlag under klätterställningar och andra klättringsbara redskap.
- Fallhöjder, störtskydd och skyddsräcken.
- Mått på öppningar så att barn inte kan fastna med kropp eller kläder och bli hängande i huvud eller hals.
- Utstickande eller utskjutande delar.
- Säkerhetsavstånd för hela redskapet och delar av redskapet.
- Krav på underhåll.

Kraven i standarderna är minimikrav på säkerhet och är framtagna utifrån underlag från verkliga olyckor och tillbud samt på barns fysiska mått och motoriska förmågor enligt antropometriska data.

Även andra tillämpliga standarder finns om leklandet har annan utrustning än lekredskap. Till exempel är standarden för hoppborgar och liknande uppblåsbar lekutrustning EN 14960 och standarden för gymnastikutrustning -trampoliner EN 13219 tillämplig om sådan utrustning finns på lekland.

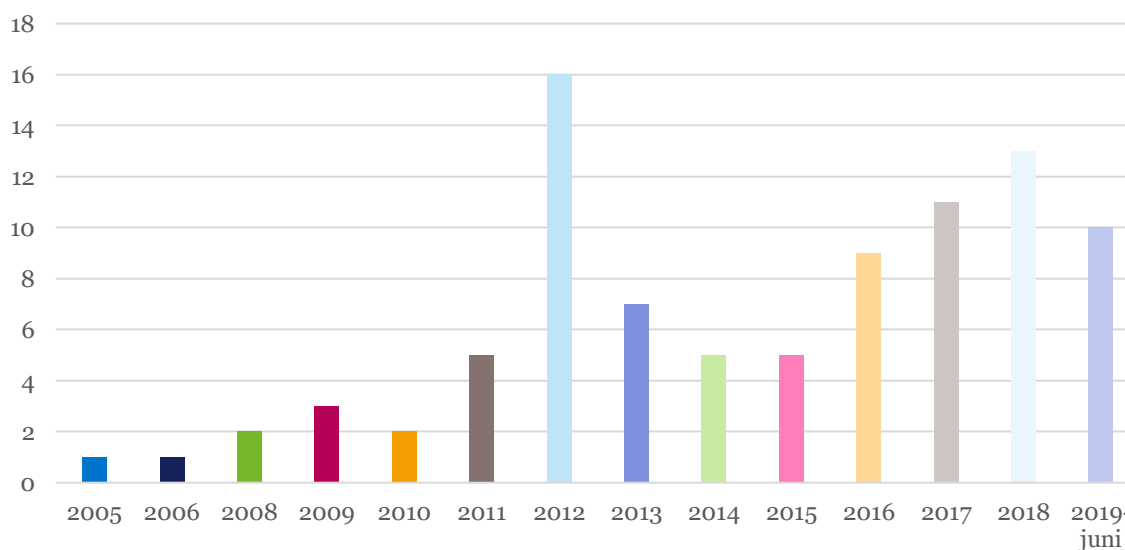
1.2 Skador

Det går i dagsläget inte att svara på hur många olyckor som inträffar på lekland i Sverige varje år eftersom det inte finns något skaderapporteringssystem där det går att utläsa ifall en olycka inträffat på ett lekland.

Företag är enligt PSL skyldiga att underrätta Konsumentverket när de får reda på att en vara eller tjänst har orsakat skada på person, men Konsumentverket får inte in underrättelser om alla olyckor som inträffar på lekland. Det är mer vanligt att konsumenter anmäler olyckor på lekland till Konsumentverket än att lekland underrättar verket. Antalet anmälningar om olyckor på lekland från konsumenter har ökat sedan 2005 då den första anmälan kom in. Från 2005 har det kommit in ett drygt åttiotal anmälningar från konsumenter och underrättelser från företag om olyckor på lekland. (Se bilaga 2)

Bland de inkomna anmälningarna och underrättelserna har hoppborgar, rutschbanor och studsmattor varit de produkter som varit inblandade i flest olyckor. Alla är produkter som orsakar en så kallad tvingande rörelse på användaren, en rörelse som användaren själv inte kan avbryta eller styra. De vanligaste olyckorna är fallolyckor och vanligaste typerna av skador är frakturer följt av huvudskador.

Anmälningar och underrättelser per år

Det finns en topp i antalet anmälningar 2012 vilket kan antas beror på att Konsumentverkets marknads kontroll av lekland 2011 ökade kunskapen bland konsumenter om möjligheten att anmäla olyckor till Konsumentverket.

Vad den senare ökningen av anmälningar från 2015 och fram till juni 2019 beror på är oklart. Det är svårt att säga om det beror på att medvetenheten om att anmäla till myndigheten har ökat hos konsumenter, eller om det faktiskt inträffar fler olyckor på lekland och vad det beror på.

1.3 Definitioner

1.3.1 Lekland

Konsumentverket definierade i samband med marknadskontrollen 2011 lekland som ”en kommersiell konsumenttjänst som består i tillhandahållandet av ett eller flera lekredskap i syfte att erbjuda barn en lekupplevelse. Ett lekland är ett avgränsat område, till största del inomhus och där vatten eller vattenlekredskap förekommer i ingen eller ringa omfattning.”

Med lekland avses inte äventyrslekplatser, så kallade äventyrsbad och äventyrsbanor. En äventyrslekplats, äventyrsbad, äventyrsbana eller liknande kan dock inrymma ett lekland, och den delen av inrättningen/ tjänsten inkluderas då i definitionen av lekland.

Definitionen utesluter dock inte att näringsidkare även har ett ansvar för säkerheten hos liknande varor och tjänster.

1.3.2 Lekredskap

Lekredskap är generellt en typ av lektrustning som är avsedd för offentliga miljöer. Med offentlig menas här en miljö som inte är hemmabruk, utan som är tillgänglig för allmänheten.

Standarden om lekredskap EN 1176:2008 definierar lekredskap enligt följande:

”Redskap eller konstruktioner, inklusive komponenter och konstruktionselement, på eller med vilka barn, individuellt eller i grupp, kan leka utomhus eller inomhus enligt deras egna egler eller egna motiv till lek, som när som helst kan förändras”.

Lekredskapsstandarden är även tillämplig för redskap och utrustning som installerats som lekredskap även om de inte har tillverkats för detta ändamål. Som exempel kan nämnas en skulptur med lekvärde eller andra interiörföremål som placerats ute i ett lekland och kan komma att användas av barn som ett lekredskap.

1.3.3 Besiktningsman

I detta projekt har Konsumentverket använt sig av besiktningsmän som är certifierade av certifieringsorganet SERENO Certifiering AB. SERENO Certifiering AB (härefter SERENO) är ackrediterat av Swedac (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll) för certifiering av personer. Detta innebär att SERENO kompetensprövas av Swedac för att avgöra om de är kompetenta att utföra de uppgifter som de ackrediterats för. SERENO i sin tur kontrollerar att de besiktningsmän som certifieras har den kompetens som krävs för deras arbetsuppgift samt att de upprätthåller den kompetensen.

Kompetensen är i det här fallet att utföra besiktningar enligt standarden för lekredskap EN 1176:2008 och EN 1177:2008 samt att uppfylla SERENO:s kravspecifikation. En certifierad besiktningsman genomgår kontinuerligt kompetensutveckling samt kontrolleras regelbundet av SERENO. SERENO tillhandahåller en lista över samtliga certifierade besiktningsmän i Sverige.

1.3.4 A B C-fel

I protokollen från säkerhetsbesiktningarna anges A, B och C-fel som olika klassning på de brister som påträffats på de besiktigade lekplatserna. Detta klassningssystem är framtaget av SERENO.

- **A-fel**

Ett A-fel innebär en risk för allvarlig skada alternativt stor risk för mindre skada. Fel som normalt kräver omedelbar åtgärd.

- **B-fel**

Ett B-fel innebär mindre risk för mindre skada alternativt stor risk för liten skada. Fel som normalt bör åtgärdas snarast.

- **C-fel**

Ett C-fel innebär liten risk för mindre skada alternativt mindre risk för liten skada. Fel som normalt bör åtgärdas vid periodiskt underhåll eller hållas under uppsikt tills åtgärder.

2 Metod

2.1 Marknadsinventering och urval

Konsumentverket inledde projektet med att inventera marknaden via nätet. En jämförelse med inventeringen 2011 gjordes för att se hur marknaden utvecklats. Inventeringen försvårades av att vissa lekland lades ned eller bytte namn under inventeringen och att de små lekland som finns på gym, restauranger och affärer inte har egna hemsidor eller ens syns på företagets hemsidor.

Åtta lekland valdes ut för tillsynsbesök med genomgång av säkerhetsrutiner och besiktning av utrustning. Ytterligare åtta lekland valdes ut för dokumentkontroll. Urvalet gjordes mot bakgrund av anmälda olyckor samt geografisk spridning över landet.

2.2 Informationsbrev

Konsumentverket skickade efter inventeringen via mejl och post ut ett informationsbrev till alla identifierade lekland. Över 110 fristående lekland samt huvudkontor för lekland och restaurangkedjor fick brevet. Brevet beskrev vilka krav och regler som gäller för lekland och innehöll information om Konsumentverkets kommande marknadskontrollprojekt. Tillsammans med brevet följde Konsumentverkets vägledning för säkrare konsumenttjänster samt en kortare vägledning för lekland. (Se bilaga 3)

2.3 Säkerhetsbesiktning av utrustning

Åtta lekland i Sverige besöktes av personal från Konsumentverket tillsammans med en besiktningsman, certifierad för att besiktiga lekredskap mot krav i lekredskaps-standarderna EN 1176 och EN 1177.

De besökta lekland var:

Baazinga	Örnsköldsvik
Lek o Bus	Nacka
Exploria	Norsborg
Leos lekland	Karlstad
Barnpalatset	Göteborg
Megafun	Göteborg
Mormors skattkamarö	Lund
Busfabriken	Karlskrona

Utrustningen på respektive lekland gicks igenom av Konsumentverkets personal tillsammans med ansvarig personal på leklandet. Den utrustning som inte besiktningsmannen var certifierad för att besiktiga noterades av Konsumentverkets personal och i vissa fall kunde säkerhetsbrister identifieras direkt av myndighetens personal.

2.4 Kontroll av leklandens säkerhetsarbete

En checklista med frågor om leklandens säkerhetsarbete togs fram av Konsumentverket och skickades till lekland i förväg.

Konsumentverkets personal gick igenom frågorna med ansvarig personal för leklandet under tiden som besiktningsmannen kontrollerade lekredskapen.

2.5 Dokumentkontroll

Utöver de åtta lekland som besöktes skickade Konsumentverket även ut en begäran om uppgifter till ytterligare åtta lekland och myndigheten begärde där in följande dokumentation: kopia på det senaste årliga besiktningsprotokollet, kopia på säkerhetsinformation som lämnas till barn och vuxna samt kopia på rutiner för egenkontroll av lekredskapen, tillika rutiner för åtgärder av brister.

Härutöver skulle leklanden svara på ett antal frågor, bl.a. var i verksamheten det är störst risk för skador och hur övervakningen ser ut i förhållande till antal besökare samt om några olycksfall har inträffat under de senaste två åren. Efter gjorda utskick visade det sig att ett lekland (Candy World) hade lagt ned sin verksamhet. Dock fick Konsumentverket in upplysningar och dokumentation också för Stellas Lekland i Skövde, även om begäran om uppgifter från början enbart var riktad mot leklandet i Uddevalla.

De lekland som Konsumentverket skickade en begäran om uppgifter till var:

Djungelhuset	Östersund
Leos lekland	Malmö Stadiongatan
Candy World (nedlagt)	Haparanda
Stellas lekland	Uddevalla (Skövde)
Gekås	Ullared
Lek & Bus Adventure Zone	Sollentuna
Busfabriken	Norrköping
IKEA Småland	Barkarby

3 Resultat

3.1 Marknadsinventering

2011 fanns ett åttiotal fristående lekland och 2018 ett drygt nittiototal vilket visar på en viss ökning av antalet lekland på marknaden. Många aktörer på marknaden har bytts ut och ett femtiotal av de lekland som funnits sedan 2011 har köpts upp av andra aktörer eller lagts ned helt, vilket visar att marknaden förändras snabbt.

Sedan den förra kontrollen 2011 har Leos lekland blivit dominerande på den svenska marknaden med 26 lekland spridda över landet. Därefter kommer Busfabriken med sju lekland och övriga lekland följer efter med något enstaka eller ett par-tre lekland.

Utöver de renodlade leklanden har till exempel IKEA ett tiotal ”Småland”, som är lekland med barnpassning i varuhusen. Många gym har också lekhörnor med barnpassning och restaurangkedjor och köpcenter öppna lekhörnor som faller in under Konsumentverkets definition av lekland. Antalet sådana lekland är okänt och svårt att få fram genom sökning på nätet.

3.2 Informationsbrev

En utvärdering av informationsutskicket visade att de flesta av företagen som svarat på enkäten inte tyckte att det fanns något nytt i informationen.

Några företag uppgav dock att de efter att ha läst informationen och foldrarna, upptäckt brister i sin verksamhet som de åtgärdat direkt.

3.3 Säkerhetsbesiktning av utrustning

Ett stort antal säkerhetsbrister påträffades vid besiktningarna. (se bilaga 4)

De mest allvarliga riskerna, så kallade A-fel åtgärdades av leklanden i många fall direkt på plats vid besiktningen, men annars omedelbart efter besiktningen för alla fall utom ett. Leklanden skickade in redogörelser för åtgärder av alla A-fel och de flesta B-fel med bilder som illustration och redogörelser för planer av resterande mindre allvarliga brister. De allra flesta leklanden genomförde även ombesiktning av anläggningen av en certifierad besiktningsman efter genomförda åtgärder.

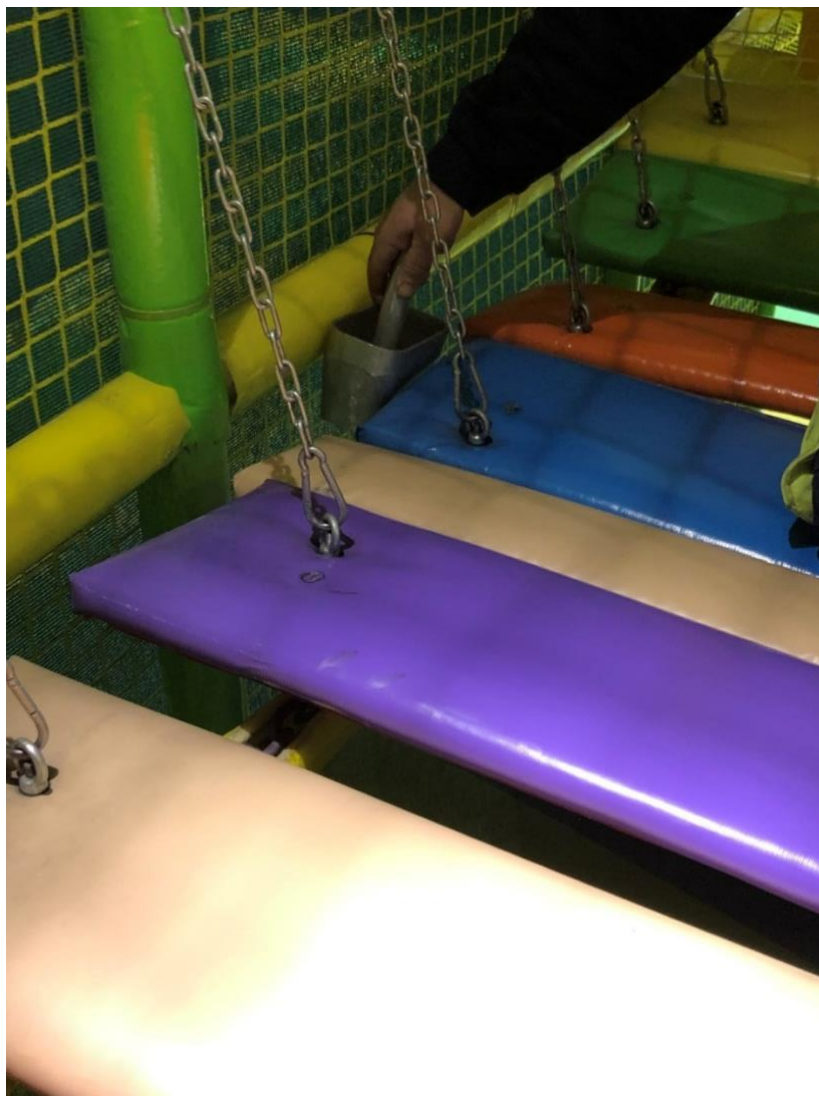
Flera lekland har inte bara lekredskap, hoppborgar och enstaka studs mattor utan har också börjat med till exempel skumgummigropar, hinderbanor och trampolinparksdelar. Dessa har inte ingått i besiktningsmännens besiktningar, men Konsumentverket har påtalat uppenbara säkerhetsbrister för företagen och även de bristerna har åtgärdats.

3.3.1 Vanliga brister

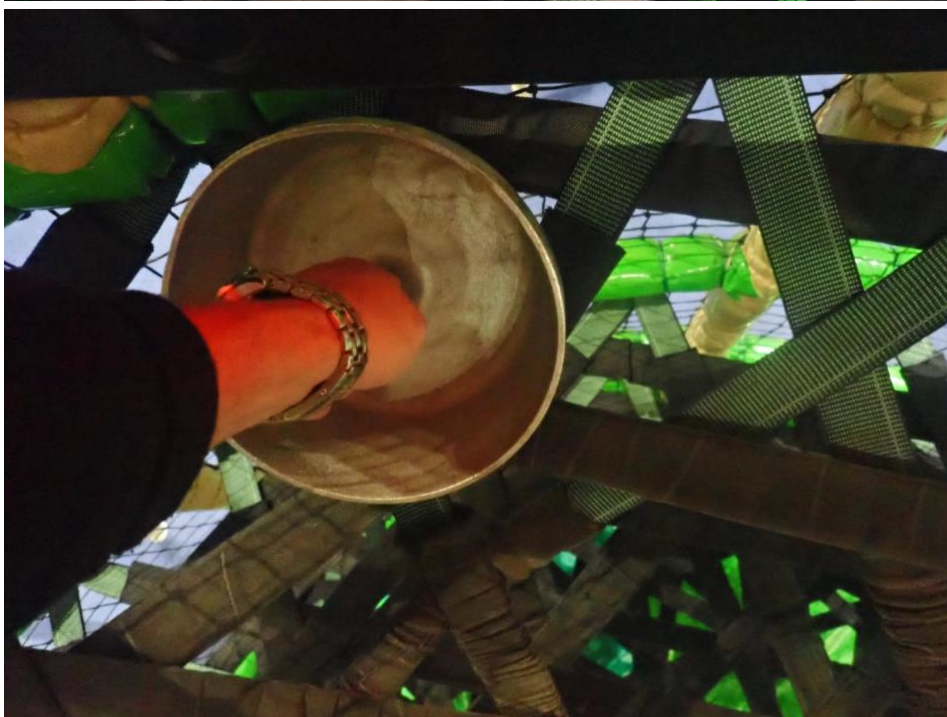
3.3.1.1 Öppningar där barn kan fastna.

För lekredskap finns det krav på storleken på öppningar på grund av olika risker för att kan fastna och riskera att skadas. Det får till exempel inte finnas öppningar med mått mellan 9-23 cm på höjder över 60 cm. I den storleken på öppningar kan barn komma igenom med kroppen men

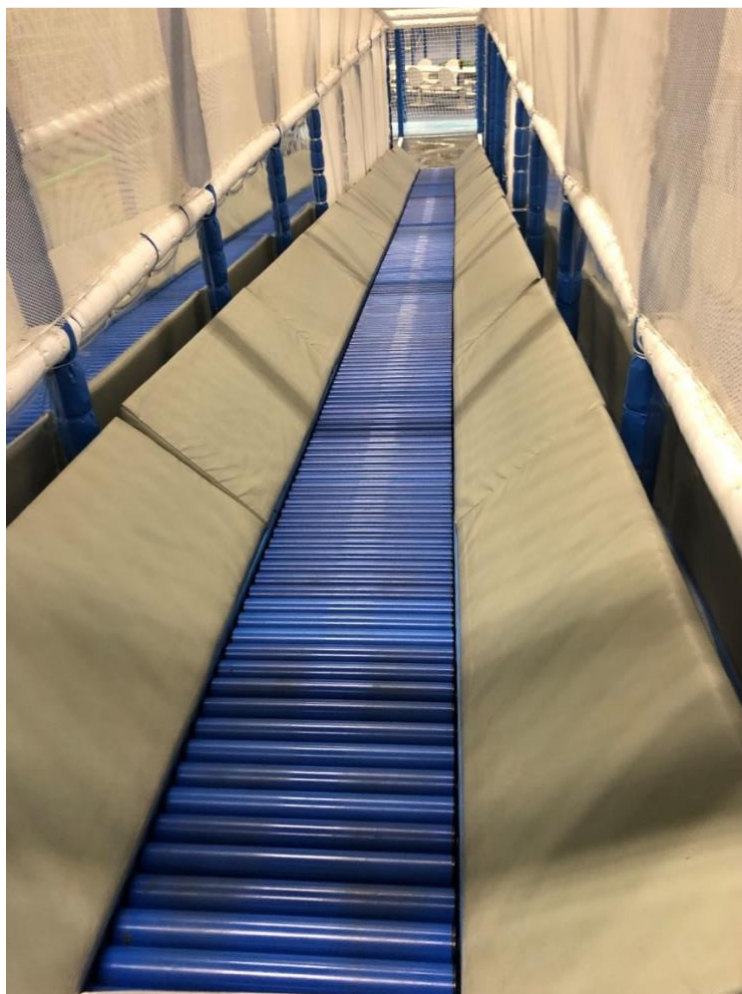
höjder över 60 cm. I den storleken på öppningar kan barn komma igenom med kroppen men fastna med huvudet och bli hängande i huvudet vilket medför en mycket allvarlig risk. Det får heller inte finnas glipor i starten vid rutschbanor på grund av risken för att barn fastnar med en snodd på till exempel en huvtröja och riskera att strypas.

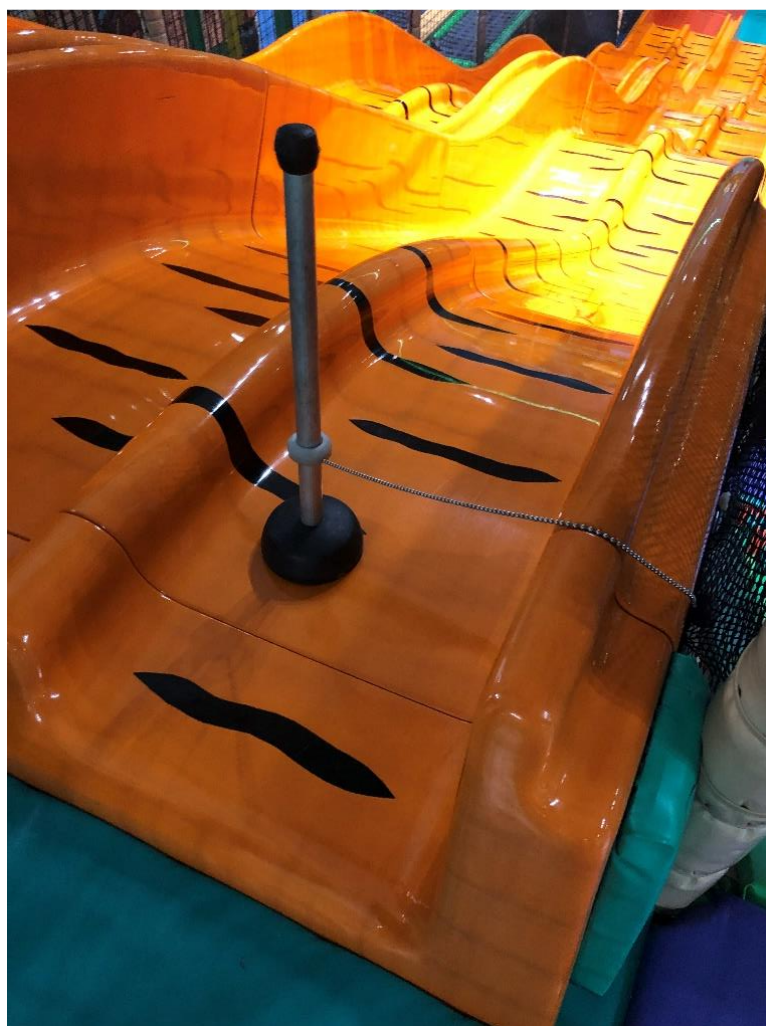
En hängbro med flera farliga öppningar, både på sidorna och mitt på bron där barn kan komma igenom med kroppen och bli hängande i huvudet.

Ett nättorn med vissa öppningar som barn kan komma igenom med kroppen och riskera att bli hängande i huvudet. En anmälan har kommit in om ett barn som blev hängande i huvudet i en sådan öppning. Barnet blev snabbt räddat ur situationen. Provsönderna på bilderna motsvarar ett barns bröstorg och huvud mätt från pannan till nacken. Om bröstorganen går igenom så måste även huvudet kunna komma igenom för att barn inte ska riskera att bli hängande i öppningen.

En pulkabana med öppningar som ett barn kan komma igenom med kroppen men inte med huvudet. Två anmälningar har kommit in om händelser där barn har kommit igenom öppningen. Vid den första händelsen var öppningen så stor att barnet föll igenom helt och det tog en halvtimme innan barnet hittades under banan. Vid det andra tillfället blev barnet hängande i huvudet men räddades snabbt ur situationen.

En rutschbana med en glipa vid startdelen där barn kan fastna med lösa snoddar med knoppar/knutar på till exempel huvtröja vilket medför stryprisk.

3.3.1.2

Klättringsbara nät

Det var vanligt förekommande med klättringsbara nät på utrustning som gav möjlighet för barn att klättra högt upp på utsidan av redskapen vilket medförde fallrisk.

3.3.1.3 *Snabba långa rutschbanor.*

Enligt EN 1176 får rutschbanor inte vara längre än sju meter innan det kommer en uppbromsande böj. Flera lekland hade längre rutschbanor än så och Konsumentverket har dessutom fått in flera anmälningar om olyckor i långa snabba rutschbanor. Det är vanligt att de som åkt i banorna fått så hög fart att de lättat från rutschbanan i gupp och sedan slagit i hårt i rutschen. I något fall har det till och med lett till fraktur på en ryggkota på en vuxen och i ett annat att ett barn brutit båda benen. Ett lekland har kortat av sin rutschbana för att minska olycksrisken, men för andra lekland pågår utredning fortfarande.

Enligt både anmälningar till Konsumentverket och tillverkare av rutschbanor är det vanligt att olycksrisken ökat på grund av högre fart i rutschbanorna efter att leklanden behandlat rutschbanorna med silikonspray eller för att vuxna har åkt med barn i knät. Tillverkaren har även angett att om barn har nylonkläder medför det ökad risk för skador på grund av hög hastighet. Enligt Bilaga B i SS-EN 1176-3 är det mest effektiva sättet att minska risken för allvarliga olyckor till följd av för hög hastighet att begränsa längden på den raka rutschsektionen mellan ändrade riktningar. Enligt samma bilaga bör också rutschbanan fungera med alla vanliga klädmaterial.

3.3.1.4 *Underhållsbrister*

Många av säkerhetsbristerna berodde på att utrustning slitits ut. Särskilt vanligt var det med trasiga nät där öppningar som barn kan falla igenom har bildats.

Material i kryptunnel vid fönster som inte tålt UV-ljus och blivit sprött och trasigt.

Utslitet nät med hål där barn kan falla igenom.

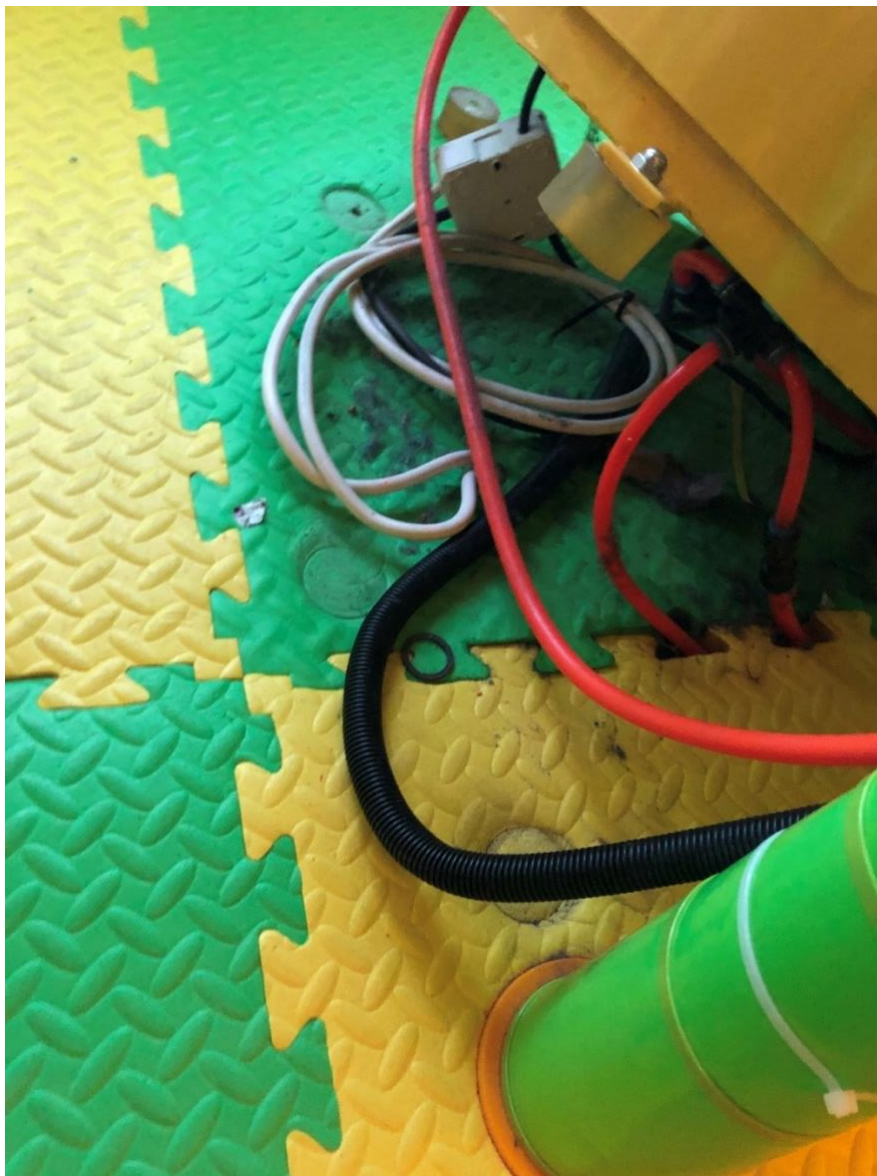
3.3.1.5 Övrigt

Andra exempel än brister på lekredskap som påträffats är olåsta städluckor där barn kan komma in i farliga utrymmen, elinstallationer som barn kan peta i, ett olåst städskåp med öppen dörr som innehöll farliga kemikalier i barnhöjd och oövervakade hoppborgar, fallrutschbanor och trampolinparker (sammanhängande trampoliner utan nät emellan) med bristande avgränsning. Standarden för lekredskap kräver att fallrutschbanor är övervakade av utbildad personal eller avstängda för tillträde. Inget av leklandens hade fallrutschbanor hade bevakning av dessa trots att det krävs i standarden för lekredskap. Anledningen till att en fallrutschbana ska vara övervakad är att man kan skadas i den om man åker på ett felaktigt sätt.

Standarden för hoppborgar kräver att hoppborgar ständigt övervakas vid användning. Inget av leklandens med sådana produkter hade personal som övervakade dessa redskap.

Ett städsåp med farliga kemikalier som stod öppet inne på ett lekland.

Elinstallationer tillgängliga för barn.

3.4 Kontroll av leklandens säkerhetsarbete

Nedan är en sammanfattning av genomgång av leklandens rutiner. Det är stor variation mellan leklanden i deras förebyggande säkerhetsarbete. Mer detaljerad sammanställning finns i bilaga 5.

Några lekland har tydliga nedskrivna rutiner för roller och ansvar. Inte något lekland hade tydliga krav på kompetens. Alla lekland har någon form av utbildning och övning i brandsäkerhet, men några lekland har tydliga rutiner för brandsäkerhet och flera övningar per år. Några lekland övar med barn eller stora leksaksdjur som markörer.

Alla lekland utbildar personalen i första hjälpen kunskap men några lekland har mer regelbunden fortbildning i HLR. Leklanden har likartade lekregler och information till föräldrarna om deras ansvar samt regler för säkerhet (se bilaga 6). Ett lekland uppgav att ”all lek sker på egen risk”

vilket inte är förenligt med produktsäkerhetslagen. Information till föräldrarna finns både på leklandens websida och uppsatt på väggarna. Några lekland hade tydlig information på lekredskapen om ålder, säkerhetsregler med mera.

Alla lekland kunde inte redovisa någon installationsbesiktning. Några lekland kunde inte heller visa upp protokoll från årlig besiktning. Det var stor variation i egenkontroll av lekredskapen. Några gör egna kontroller och andra har ett serviceteam som kommer regelbundet.

Leklanden har varierande uppfattning om vad de betraktar som risker i verksamheten och de arbetar mycket olika med uppföljning och åtgärd av både olyckor och brister samt dokumentation av det förebyggande säkerhetsarbetet. Några lekland uppgav att dokumentation av olyckor fanns hos deras försäkringsbolag.

De flesta lekland hade inte översikt över hela anläggningen från kassan, men saknade ändå rutiner för rondering för att kontrollera att användningen gick rätt till. Standarden EN 1176 del 10 för innesluten lekutrustning kräver att det ska vara obruten sikt från övervakningsställen till lekområdena.

Ett lekland hade en hoppborg som inte var bevakad vilket krävs för att de ska få användas.

3.5 Dokumentkontroll

Enbart två av de lekland som tillskrevs kunde på Konsumentverkets begäran uppvisa ett årligt besiktningsprotokoll. Två lekland har i efterhand kompletterat med besiktningsprotokoll där besiktningarna är utförda innevarande år efter det att Konsumentverket skickade ut sin begäran om uppgifter. I två fall pågår ärendehandläggning för att få in besiktningsprotokoll från lekland som ännu inte har låtit utföra någon årlig besiktning. Ett ärende har avslutats då det visat sig att en installationsbesiktning gjorts och då det rört sig enbart om ett fåtal enklare redskap i verksamheten.

Alla utom ett lekland har kunnat visa upp vilken information rörande lekregler med mera som ges till besökare. Ett lekland har i sina regler angett att "Leken sker på egen risk och det åligger vuxna att informera om reglerna" vilket inte är förenligt med PSL.

Inte något lekland har kunnat uppvisa dokumenterade rutiner för hur övervakningen sköts ute i leklandet. De flesta lekland har uppgett att de tillämpar rondering av och till, men har inte kunnat visa hur de närmare rutinerna kring detta ser ut. Konsumentverket har från de översiktsbilder som getts inte i ärendena kunnat notera att flera lekland har uppblåsbara aktiviteter som omfattas av standarden EN 14960 och där det är ett krav på aktiv och konstant övervakning av de som befinner sig i aktiviteten.

(se bilaga 7)

4 Analys

4.1 Informationsbrev

Konsumentverket bedömer att utskick av informationsbrev till ett stort antal aktörer innan den mer aktiva delen av marknadskontrollen startar är ett bra sätt att höja kunskapsnivån hos näringsidkarna om vilket ansvar de har enligt produktsäkerhetslagen. Även om de flesta som deltog i utvärderingen svarat att de kände till den mesta informationen var det flera som genomförde åtgärder efter att ha tagit del av informationen.

4.2 Säkerhetsbesiktning av utrustning

Även i denna kontroll påträffades ett stort antal säkerhetsbrister på utrustningen. Kunskapen och efterlevnaden mot lagkrav och standarder har inte märkbart höjts sedan den förra kontrollen vilket delvis kan bero på att marknaden har stor omsättning och aktörer kommer och går. Flera rutschbanor som vid besiktning bedömts som fallrutschbanor har visat sig enligt tillverkarens ritningar inte överstiga 60 grader som är gränsen för att klassas som fallrutschbana. Men konstruktionen ligger exakt på gränsen och vid installation kan rutschbanorna på grund av lutande golv eller några mm högre höjd i ställningen få en brantare lutning än vad som är tillåtet utan övervakning av personal.

Fler konstruktionsfel än underhållsbrister har påträffats i denna kontroll till skillnad mot hur det generellt ser ut på lekplatser utomhus där de flesta problemen beror på bristande underhåll. Som exempel hade ett lekland precis före kontrollen köpt in ny utrustning som visade sig ha en stor mängd allvarliga brister. Utrustningen är efter kontrollen åtgärdad och ombesiktigad. Men exemplet visar på vikten av att köpa rätt utrustning och att genomföra en installationsbesiktning innan anläggningen tas i bruk.

4.3 Kontroll av leklandens säkerhetsarbete

Konsumentverkets bedömning är att det är en säkerhetsrisk att inte alla lekland har gjort en installationsbesiktning. Konsumentverket bedömer att tillverkarna måste bli tydligare med att en installationsbesiktning ska göras innan leklandet får tas i bruk.

Konsumentverkets bedömning är att det är för få personal som går runt på golvet, dvs gör en rondering, för att leklandet ska kunna ha en god överblick och leva upp till produktsäkerhetslagens krav på säker tjänst.

Några lekland hade väl inarbetade rutiner för att kunna klara av ett nödläge vid till exempel brand. Andra behöver utveckla rutinerna och öka kunskapen för att kunna hantera en olycksituation för att uppfylla produktsäkerhetslagens krav på säker tjänst. Vidare kan rutiner för kompetens, roller och ansvar behöva tydliggöras för att öka säkerheten i tjänsten.

Flera lekland uppvisar rutiner för egenkontroll men efter de besiktningar som gjorts och som visar på brister i underhåll som medfört säkerhetsrisker i lekredskapen bedömer Konsumentverket att rutinerna för egenkontroll av lekredskapen behöver förbättras.

Även om leklanden identifierar fel antingen vid egenkontroll eller vid årlig säkerhetsbesiktning så bedömer Konsumentverket att det ofta dröjer för länge innan bristerna åtgärdas. Till och med allvarliga risker som klassats som A-fel och som ska åtgärdas omgående har kvarstått i väntan på att leklandets/tillverkarens reparatörer har tid att komma.

Det är vanligt att föräldrar åker med barn i knät trots att många rutschbanor inte är säkra för sådan användning.

Detta behöver leklanden bli tydligare med att informera om eftersom det innebär en allvarlig risk. Enligt den största tillverkaren av rutschbanor till lekland i Sverige är det en av de vanligaste orsakerna till allvarliga olyckor i rutschbanor.

På frågan om inträffade olyckor på leklanden så svarade leklanden att det endast inträffat någon enstaka olycka. Leklanden hade svårt att svara på vad som utgjorde de största riskerna på leklanden. De flesta svarade att barn ofta krockar med varandra vilket kanske är den vanligaste risken, men troligen inte den mest allvarliga risken. Vid analys av inkomna anmälningar till Konsumentverket är det rutschbanor, hoppborgar och studs mattor som är iblandade i de flesta olyckorna, men detta framkom inte av leklandens svar. Det är viktigt att leklanden har egen dokumentation av alla inträffade olyckor och tillbud så att man utifrån det kan utveckla det förebyggande säkerhetsarbetet utifrån det.

Alla lekland utom ett uppgav att de kände till underrättelseskyldigheten men trots det har det i efterhand framkommit genom anmälningar från konsumenter till Konsumentverket att det inträffat olyckor på de besökta leklanden som företagen inte underrättat myndigheten om. Konsumentverket förbereder nu ansökningar om sanktionsavgift mot dessa företag.

4.4 Dokumentkontroll

Dokumentkontrollen visar liksom tillsynsbesöken på stora brister hos leklandsbranschen gällande förebyggande säkerhetsarbete. Avsaknaden av installationsbesiktningar, årliga säkerhetsbesiktningar och dokumentation av utrustning, rutiner och åtgärder kan medföra allvarliga säkerhetsrisker för konsumenterna.

Att friskrivningar av typen "Lek sker på egen risk" alltjämt förekommer visar att Konsumentverket måste bli ännu tydligare gentemot leklanden att det är de själva som är ytterst ansvariga för säkerheten i verksamheten.

5 Slutsats

Både dokumentkontrollen och tillsynsbesöken på lekland visar på stort behov av förbättringar hos leklandsbranschen gällande förebyggande säkerhetsarbete. Arbetet bör omfatta årliga besiktningar, tätare egenkontroll, åtgärder av identifierade brister och övervakning av besökare mm. Allt säkerhetsarbete behöver ständigt dokumenteras och följas upp.

För att höja säkerhetsnivån på leklanden behöver branschen respektera kravet på årlig besiktning och åtgärda påträffade säkerhetsbrister och i de allvarliga fallen omedelbart. Det är inte acceptabelt att allvarliga risker finns kvar i månader efter att de identifierats.

Sammanfattningsvis har marknadskontrollen lett till ett stort antal genomförda åtgärder av säkerhetsbrister på lekland och även i vissa fall i produktion av lekredskap.

Bilagor

Bilaga 1 Produktsäkerhetslagen

Bilaga 2 Anmälningar om olyckor på lekland

Bilaga 3 Informationsbrev till lekland

Bilaga 4 Sammanställning besiktningar

Bilaga 5 Sammanställning rutinkontroll

Bilaga 6 Sammanställning dokumentkontroll

Bilaga 1 - Information om produktsäkerhetslagen

I produktsäkerhetslagen (2004:451), förkortad PSL, föreskrivs att endast säkra varor och tjänster får tillhandahållas. Vid bedömningen av om en risk hos en produkt eller tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå, ska särskild hänsyn tas till sådana risker som produkten eller tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre. Detta innebär att en åtgärd kan vara motiverad även då skaderisken är liten.

För att Konsumentverket ska kunna bedöma om en produkt eller tjänst uppfyller gällande krav på säkerhet är näringsidkaren skyldig att på begäran av verket lämna de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Om en sådan begäran inte följs kan Konsumentverket förelägga näringsidkaren vid vite att fullgöra sin skyldighet.

Om en produkt eller tjänst skulle visa sig vara farlig kan näringsidkaren förbjudas att tillhandahålla produkten eller tjänsten, åläggas att lämna säkerhets- eller varningsinformation samt åläggas att återkalla produkten. En näringsidkare som medvetet eller oaktsamt bryter mot lagen riskerar att dessutom åläggas en sanktionsavgift. Som lägst fastställs en sådan avgift till fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor beroende på årsomsättningen.

Den som har tillhandahållit en farlig produkt eller tjänst ska utan dröjsmål vidta de åtgärder som krävs för att förebygga skadefall. Om en näringsidkare får kännedom om att en produkt, som tillhandahålls eller har tillhandahållits, är farlig ska tillsynsmyndigheten omedelbart underrättas, (23 § PSL). Samma regler gäller om det vid en genomförd tjänst har inträffat ett olycksfall med svåra skador eller tillbud/incident, som skulle kunna ge en allvarlig skada, och som skulle kunna härledas till brister i det förebyggande säkerhetsarbetet. Näringsidkaren ska då också redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att i framtiden förebygga liknande händelser.

På Konsumentverkets hemsida, www.konsumentverket.se, under rubrikerna "Företag" vidare "produktsäkerhet" finns blanketter för underrättelse samt en vägledning för återkallelse och andra korrigerande åtgärder som en näringsidkare kan genomföra. På hemsidan kan man också ta del av lagstiftningen i dess helhet.

Anm: Med olycksfall menas en oönskad händelse som orsakat skada på person eller dödsfall. Med allvarligt tillbud menas en oönskad händelse som hade kunnat leda till en allvarlig personskada eller ett dödsfall.

Bilaga 2 - Anmälningar om olyckor på lekland

	Inkom	MP	Beskrivning av anmälan
1	2019-06-10	Marks Lekland	En pojke sprang över en bro som saknade säkerhetsskydd och ramlade ut på sidan och föll ca 2 meter ner i golvet.
2	2019-05-13	Leos Lekland	En kvinna föll från en lekställning rakt ner i ett betonggolv som endast var beklädd med nålfiltsmatta. Fick hjärnskakning.
3	2019-04-11	Leos Lekland	Ett barn åkte en rutschbana som var så hal att den gav sådan fart att barnet flög upp från rutschbanan och sen tillbaka ned igen och slog hakan mot rutschbanan.
4	2019-03-26	RODECO AB	I en lekhörna utrustad med 3 st olika stora metallbågar, som var placerade för nära varandra, slog en flicka i bakhuvudet mot en av bågarna efter att hon fallit från den högsta.
5	2019-03-13	Leo's lekland	En flicka kom ut från ett rör i en klätterställning och hamnade då i ett nättorn med elastiska band i flera plan. Hon gled igenom nätet med kroppen och fastnade med huvudet i nätet precis utanför röret.
6	2019-02-16	Exploria Lekland	En pojke hamnade mellan springan vid kanten av pulkabacken och blev hängande i sitt huvud.
7	2019-09-19	Leos Lekland	Leklandet saknar övervakning, ingen personal syntes till ute i leklandet. Barn är "själva" ute i leklandet och föräldrarna sitter och fikar vid cafédelen.
8	2019-02-16	Leo's lekland	Ett barnet var inne på båt och luftstation blev skadat när ett föremål från ett ishockeyspel flygande har träffat hans panna.
9	2018-08-13	Megafun (Lek och buslandet)	En flicka föll ner från en hög höjd vid trampolindelen och landade på betonggolv.
10	2018-07-16	Baazinga	Mattorna på golvet buktar uppåt och skapar kullar. Barn faller. Trasigt i tak och andra ställen.
11	2018-07-02	Lek & Bus Adventure Zone	Skyddsnetet under studsattan är trasigt, vilket innebär risk för fall.
12	2018-07-02	Barnpalatset	Underhållsbrister på utrustningen, utrustningen uppfyller inte kraven på säkerhet.
13	2018-06-21	Lek & Buslandet AB	En pojke skadade sig så allvarligt att han blev inlagd på sjukhus.
14	2018-06-05	Lek o Bus i Nacka	En man blev skadad i ryggen när han åkte rutschbanan.
15	2018-04-07	Leo's lekland	Ett barn skadade sig på cykelbanan. Cykelratten satt inte ordentligt fast och träffade pojkens ansikte.
16	2018-01-07	Baazinga Lekland	Nättunnlar ovan mark har stora håligheter. Stora branta rutchkanor saknar "bromstejp".

17	2018-01-04	Busfabriken	En flicka har rivit upp sina byxor troligen på en rutschkana.
18	2018-01-05	Baazinga Lekland	Flertalet installationer är trasiga men inte avstängda. Bubblig matta ökar fallrisk mm.
19	2017-12-04	Exploria	En treårig pojke blev fasthängd med huvudet under pulkabanen.
20	2017-10-06	Djungelhuset	En femårig pojke ramlade ner och slog hårt i bakhuvudet, svimmade och ramlade framlänges och slog ansiktet. Stötdämpande underlag saknades.
21	2017-08-31	Lek o bus adventure zone	En pojke fick en spricka i benet då han landade på en matta som utgjorde otillräckligt stötdämpande underlag i samband med att han hoppade från en av pelare (1,60 m högt enligt anmälan).
22	2017-08-04	Exploria	Utomhusdelen hade hoppborgar längs hela kanten på ett 10 m högt tak utan skyddsnet och med asfalt nedanför.
23	2017-06-07	Baazinga Lekland	På en karusell stack en skruv ut väldigt uppenbart och golvplattor på de övre etagen vid stora rutschkanan var lösa.
24	2017-05-26	Yoump	Kanten mellan trampolinen och gropen är inte tillräckligt vadderad. En för kort volt resulterade i ett nedslag på kanten som skadade ryggen kraftigt.
25	2017-05-22	Leo's lekland	En kvinna fick fraktur i foten. Halkade på en matta som var väldig hal.
26	2017-05-09	Busfabriken	Skyddsnetet hade lossnat och det hade uppstått ett hål.
27	2017-03-09	Lek & Buslandet AB	Uppblåsbar rutschkana som kollapsade.
28	2016-12-01	Barnpalatset	En hängbro med nät, där nätet gått sönder och lagats med stripes men där det fortfarande var hål och inget fallnät under.
29	2016-10-10	Busfabriken	Trasiga studs mattor. Under studs mattorna finns enbart betong, så om en studsmatta skulle gå sönder skulle det få allvarliga konsekvenser.
30	2016-08-16	Sportys Lekland/ Funpark	Stora brister i underhåll. Trasiga grejer. Vassa kanter. Provisoriska lagningar.
31	2016-04-18	Andys Lekland	Spärrdörr på lekland stängdes oväntat och treåring kom i kläm.
32	2016-02-24	Baazinga	Ljudnivån från kanonerna känns orimligt hög, särskilt när man kan gå förbi mynningen på pipan när någon skjuter”
33	2016-02-18	Randiz Lekland	Skyddsvaddering på viss lekutrustning saknas. Hål på skyddsneten
34	2016-02-02	Stellas Lekland	En flicka bröt benet efter att hon åkt i en uppblåsbar rutschkana.

35	2016-01-14	Lofsdalens fjällanläggningar AB	På många ställen i leklandet är det trasiga nät och lösa linor hänger på flera ställen. Barnens kläder fastnade i vassa saker och gick sönder
36	2016-01-04	Stellas Lekland	En flicka som är 9 år har brutit underbenet efter att hon åkt i rutschkanan. Övervakning saknades.
37	2015-08-30	Andys Lekland	En oöversiktlig hoppborg föll ihop över ett 20-tal barn efter att röret till fläkten hade lossnat.
38	2015-07-15	Andys lekland	Huvudskada på barn orsakad av hård oskyddad kant på plasttunnel i leklandet.
39	2015-06-02	Barnpalatset	Trasig stege i hoppborgen som utgör risk för strypning. Den andra hoppborgen saknar mattan som ska skydda barnen från att trampa ned mellan madrasserna vilket i sin tur leder till risk för benbrott.
40	2015-05-04	Nöjsfabriken	Undermålig utrustning.
41	2015-04-23	Busfabriken AB	Barnet har sprungit in i elskåpet och skadat sig i huvudet på vasst hörn.
42	2014-09-18	Busfabriken AB	Lösa avsatser, halkiga/polerade golv, avsatser, madrasser.
43	2014-08-26	Lek o Bus AB	En kvinna åkte rutschkana med bebis på lekland, fastnade i matta bröt foten.
44	2014-06-24	Heron City Lekland	En rutschkana ligger löst placerad på lekmattna, vilket innebär en klämrisk. Vaddering i ändarna på rör som barnen kryper igenom lossnat. Bristande information om regler.
45	2014-02-08	Fun house	Lös golvplatta i klätterställning orsakade att en flicka rasade rakt ned.
46	2014-01-16	LEOS Lekland	En pojke svingade sig i leklandets lian som gick av och han störtade ner, vilket orsakade benbrott.
47	2013-10-07	Leklandet stor och liten	En 9-årig flicka ställde sig på en stol som var totalt instabil, sen stupade hon ner på golvet och bröt båda benlederna.
48	2013-08-07	Aktivator	En 5-årig pojke hoppade på en studsatta där man skulle ha en sele på sig som var upphängd i två snoddar. Helt plötsligt gick den ena snodden av vid användning. Pojken skadades inte fysiskt men blev chockad.
49	2013-07-02	Bordtennisklubb	Studsattor utan skyddsnet, mörka gånglabyrinter som barnen kryper runt i och så att ingen vuxen kan ha överblick över barnen.
50	2013-05-03	BaaZinga	Det var inget nättak på klättersställning/gångarna, och kanterna var ca 1 m höga. En branddörr var olåst. En dörr som gick ut till en brant ståltrappa var inte heller låst.
51	2013-03-25	Barnpalatset	Trasig utrustning har ej reparerats eller bytts ut på flera månader, varför en inspektion bör göras så snart som möjligt innan en allvarligare skada sker på barn.
52	2013-07-02	BTK (Bordtennisklubb)	Farliga lekredskap

53	2013-01-09	Lekplatsen Heron City	Elkablar sticker ut ur leksak på väggen (där de minsta barnen leker och lätt kan stoppa i munnen). Trasiga nät i trappan, där barn kan fastna med huvudet eller foten
54	2012-12-11	Busfabriken	Flicka bröt benet i studsatta
55	2012-10-31	Lekland Stor och Liten	Hålen i näten var så stora att barnen klättrade i dem och drog armarna igenom hålen. Bollarna som skjuts ur kanonerna var av skumgummityp och flera barn stoppade bollarna i munnen.
56	2012-10-17	Lekland Stor och Liten	Hålen i näten på tok för stora.
57	2012-10-09	Busfabriken	En 7-årig flicka ådrog sig ett komplicerat överarmsbrott i en "upplåsbart" rutschkana. Antagligen kom hon fel i landningen och armen bröts rakt av ovanför armbågen.
58	2012-09-24	McDonalds	En pojke skadade sig vid en lekställning som bestod av två delar. Ena delen utgjordes av en rutschkana och den andra delen av två plåtår.
59	2012-09-24	Fun House AB	Nät som ska förhindra att barn ramlar ner när de klättrar i klätterställningarna trasigt. En trasig gunga hängde under klätterställningen.
60	2012-09-03	Leos lekland	Rutschkana i någon typ av metall som går från toppen av en plastvulkan är väldigt brant i början.
61	2012-08-30	Busfabriken	Flicka bröt armen efter att ha hamnat fel i studsattan.
62	2012-08-30	Busfabriken	Kvinna svimmade efter hon åkt rutschkana då mattan man landar på åkte framåt så kvinnan for bakåt och slog i huvudet i rutschkanan.
63	2012-08-29	Mormors skattkamarö	En pojke hade hoppat ner i bollhavet och vid landningen skadat sin vänstra fot.
64	2012-08-22	Fun house for kids	Det hänger lösa snören från klätterställningarna.ett flertal hål i näten och det hänger en trasig gunga med lösa rep.Skumgummit som ska skydda stolparna är borta.
65	2012-07-09	Rövarbyn	Farliga lekredskap.
66	2012-05-25	IKEA	Brister i personalens övervakning.
67	2012-03-03	Leos lekland	Eluttag som inte satt fast.
68	2011-11-24	Lekstan i Askim	En olycka där ett barn cyklade omkull i leklandet.
69	2011-11-03	Lek & Bus	En kvinna försökte med ett barn i ena handen ta sig upp i hoppborgen. Troligtvis hoppade någon samtidigt inne i hoppborgen och hon föll bakåt och landade på rygg på nålfiltsmattan utanför hoppborgen med allvarlig ryggskada som följd.
70	2011-07-05	Andys Lekland	En flicka halkat/snubblat på golvet utanför lekställningen och fått ett jack i hårfästet på höger sida av huvudet

71	2011-03-22	Busfabriken	En pojke fick sårskada i huvudet som behövde sys efter lek i klätterställning.
72	2011-03-03	Drakborgen	En olycka vid bilbana där vuxen person fastnat med foten i järnbeslagen i sargen och åsamkats kroppsskada.
73	2010-11-22	Busfabriken Lekland	En dam miste balansen och fick fingerblomman avsliten. På något sätt vred hon också till ena knäet så att benet bröts.
74	2010-05-17	Skattkammarön	En pojke har klättrat upp i ett hopptorn varpå han trillade ner och slog sig rejält. På golvet fanns inga skyddsmattor.
75	2009-10-20	Barnens djungel	En pojke blev träffad på kinden (ca 5 cm från ögat) utav en av stängerna som sticker ut från fotbollsspelet.
76	2009-08-30	Leo's lekland	En kvinna har skadat sig i uppblåsbar rutschbana. Hon flög upp i luften och landade på ryggen så att den skadades rejält.
77	2009-07-13	Lekborgen AB	Dåligt underhåll.
78	2008-03-04	Skattkammarön	Bungyjump-sele brast vid hopp på studs matta.
79	2008-01-07	Andys	Nedanför rutschbanan fanns två madrasser med en glipa emellan i vilken barnet fastnade med fötterna med följd att båda benen bröts.
80	2006-11-03	Skattkammarön	Gummihopptorn föll ihop och stängde inne barn med risk för kvävning.
81	2005-11-14	Nya Skojlandet	Uppblåsbar hopp- och hinderbana för barn där 7-årig pojke föll från en höjd av ca 1 m och ådrog sig skullskador.

Underrättelser om olyckor på lekland

1	2019-06-11	Marks Lekland AB	En två-årig pojke har tagit sig emellan en gångbro och dess tillhörande skyddsnät och därmed fallit ner till golvet. Gångbronns lägsta punkt 110 cm, högsta punkt ca 130 cm. Golvskyddet består av skummattor.
2	2019-05-28	Exploria Lekland	En 12-årig pojke tog en pulka från en station och satte den i en rutschkana. Han flög nedför rutschkanan och när den planade ut slog han i huvudet i rutschbanan.
3	2019-04-24	Exploria Lekland	Ett barn slog upp ett ögonbryn. Hoppade genom ett hål för att komma ned till ytterligare ett hål för att ta sig ut.
4	2018-09-07	Busfabriken	Fallolycka i skumgummihav med benbrott som följd.
5	2018-03-06	Gekås Ullared AB	En 9-årig flicka trillar och bryter sin arm. Snubblat och fått armen olyckligt under sig.
6	2017-11-27	Gekås Ullared AB	En 4-årig flicka har slagit i huvudet, jacket är några millimeter djupt.
7	2017-01-04	Busfabriken	Två barn hoppade i trampolinerna och krockade med varandra, ena barnet slog i sin tand i det andra barnets huvud.
8	2012-11-13	Busfabriken	En pojke försökte göra en volt i studs mattan men kom inte runt helt varpå han hamnade fel i landningen med rejäl stukning som följd.
9	2012-08-08	3stad Lekland AB/Albas Lekland	En flicka ramlade ned och fick en spricka i armen då hon hängde i ett rör på undersidan "hamsterröret".

Snart genomför vi en marknadskontroll av lekland

Lekland innebär bra tillfällen till lek och rörelse för barn. En del av leken riskerar dock att sluta med skador på grund av fel i utrustning eller i säkerhetsrutiner. Därför genomför Konsumentverket en marknadskontroll av lekland med start hösten 2018.

Rolig lek med risk för skada

Lekland är en uppskattad aktivitet både för familjen och vid gruppaktiviteter som till exempel barnkalas. Det är roligt och nyttigt för barn att leka och röra på sig, men ibland inträffar olyckor.

Att barn skadar sig när de leker är en del av att växa upp och utvecklas, men att barn skadas på grund av säkerhetsbrister är aldrig acceptabelt.

Bakgrund och syfte

2011 genomförde Konsumentverket en kontroll då 11 lekland besöktes och besiktigades. Kontrollen visade att samtliga lekland hade den allvarligaste typen av fel, så kallade A-fel, som innebär risk för till exempel strypning. Det visade sig också att

lekland ofta hade muntliga rutiner för underhåll, men många saknade skriftliga rutiner. Skriftliga rutiner är en grund i det säkerhetsarbete som lekland ska bedriva, för att garantera att den tjänst som erbjuds är säker.

Sedan kontrollen 2011 har marknaden förändrats och många nya aktörer har tillkommit. Anmälningar om skador på lekland har ökat de senaste åren. Exempel på olyckor är frakturer på ben och armar samt strypningstillbud. Det är en indikator på att lekland fortfarande inte uppfyller de krav på säkerhet som finns angivet i respektive standard eller att de saknar tillräckligt bra säkerhetsrutiner.

Syftet med den här kontrollen är att öka kunskapen avseende vilka krav och regler som gäller för att förebygga skador vid olyckor på lekland.

Mer information

Vill du veta mer om din ansvarsroll? Beställ "Vägledning för dig som driver lekland" och "Vägledning för att erbjuda säkra tjänster till konsument".

Du hittar dem genom att söka efter broschyren på Konsumentverkets webbplats.

Gällande regler

Att erbjuda lek vid ett lekland är att betrakta som en tjänst enligt produktsäkerhetslagen (2004:451).

Konsumentverket är tillsynsmyndighet enligt produktsäkerhetslagen. För att veta om en vara eller tjänst är säker finns bland annat ledning i standarder.

För lekland gäller exempelvis standarderna SS-EN1176 för lekredskap, SS-EN 14960 för hoppborgar, SS-EN 13219 för trampoliner och SS-EN 71 för åkleksaker beroende på vilken utrustning som tillhandahålls. För stötdämpande underlag gäller standarden SS-EN 1177.

Det är den senast reviderade standarden som gäller oavsett när redskapen tillverkades.

Konsumentverket har möjlighet att ställa ytterligare krav än de som standarden tar upp för att säkerhetsnivån ska anses uppfyllt enligt produktsäkerhetslagen.

Om ett lekland, eller delar därav, inte uppfyller kraven på säkerhet kan Konsumentverket kräva att leklandet, eller de delar som berörs, hålls stängda tills riskerna är undanröjda.

Leklandet ansvarar för säkerheten

Det är den som driver leklandet som är ansvarig för säkerheten. Det innebär bland annat att:

- det ska finnas ett förebyggande säkerhetsarbete samt rutiner vid händelse av olycksfall.
- utrustningen ska uppfylla säkerhetskrav i tillämpliga standarder.
- det ska finnas säkerhetsinformation till vuxna och barn som de ska ta del av innan och under aktiviteten.
- det ska finnas tillräckligt med kompetent personal som säkerställer att utrustningen används på ett säkert sätt.
- det inte går att friskriva sig från ansvaret genom att skriva att deltagande sker på egen risk.

Så här går kontrollen till

- Konsumentverket skickar ut detta informationsbrev till leklanden i Sverige.
- Konsumentverket kommer tillsammans med besiktningsmän besöka några anläggningar runt om i Sverige.
- Konsumentverket begär in dokumentation från ett antal lekland. Du ska bland annat kunna visa upp besiktningsprotokoll och annan dokumentation som visar att ni regelbundet kontrollerar redskapen. Du ska också kunna visa vilken säkerhetsinformation ni ger till vuxna och barn som besöker leklandet. Du ska kunna visa att du har säkerhetsförebyggande rutiner och rutiner för hur ni agerar vid en olycka.
- Resultatet av kontrollen sammanställs i en rapport som presenteras på Konsumentverkets webbplats och vid ett möte med branschen.

Projektledare vid Konsumentverket: Anna Strandberg

Projektgrupp: Kerstin Jönsson, Elisabeth Andreasson, Richard Staxler och Abdulmajid Mkanssi.

Har du frågor är du välkommen att kontakta Konsumentverket via:
telefon vxl: 0771 - 42 33 00
e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

Foto: Johnér

Kan ni minska skaderisken på ert lekland?

Bilaga 4 Sammanställning besiktningar

Lekland	Ort	Tillverkare	Vanliga A-fel	Vanliga B-fel	Vanliga C-fel
Baazinga	Örnsköldsvik	Vet ej	Risk att huvud kan fastna mellan nät och plattformar eller rör	Lösa och trasiga skydd över fjädrarna till studs mattorna	Vassa skruvar som saknar skydd, i flera olika ställen
Barnpalatset	Göteborg	GUANGZHOU SUPERBOY	Farliga öppningar där huvud och hals kan fastna	Sidor skall uppfylla krav för barriär, lätt tillträde och fallhöjd över 60cm	Trasiga nät, ej fastsatta nät
Busfabriken	Karlskrona	European Leisure Industries	Ställen där huvud/hals kan fastna	Bristande översikt och övervakning	Skyddsnet samt golvnät är trasiga på många ställen
Exploria	Norsborg Botkyrka	SPI Global Play	Farliga öppningar där huvud och hals kan fastna. Olåst dragkedja till serviceutrymmen	Anticlimbnät saknas på flera ställen	Skruvar är lösa under plattformar på flera ställen
Lek & Bus	Nacka	SPI Global Play	Ställen där huvud/hals kan fastna på flera ställen	Anticlimbnät saknas på flera ställen	ID-märkning av redskapet saknas
Leos Lekland	Karlstad	SPI Global Play	Ställen där huvud/hals kan fastna på flera ställen	Skyddsnetet runt studs mattorna är klättringsbart	Nätet är trasigt i maskorna
Megafun	Göteborg	SPI Global Play	Öppningar där huvud kan fastna	Utgångar är för låga skall vara minst 1300mm höjd	Det saknas lekregler på flera ställen i leklandet
Mormors-Skattkamarö	Lund	Vet ej	Hår och kläder kan fastna	Klämrisk, felaktigt fingermått	Trasiga nät

Sammanställning checklistor

Besökta lekland Mormors skattkamarö, Exploria AB, Bazinga, Barnpalatset, Busfabriken, Megafun, Lek o bus, Leos		Representanter & titel	
tel nr	org nr	Datum 2018-11-xx - 2019-01-08	
Närvarande från Konsumentverket Abdulmajid Mkanssi, Kerstin Jönsson, Anna Strandberg och Elisabeth Andreasson			

1 Allmän beskrivning

1.1 Har ni fått Konsumentverkets informationsbrev?

Av de åtta lekland som vi besökte var det ett lekland som inte hade fått informationsbrevet som sändes ut inför marknadskontrollen.

1.2 När öppnade leklandet?

Det är varierande ålder på de lekland vi besökte. Det äldsta leklandet är byggt 2007 och ett lekland hade bytt all utrustning 2018.

1.3 Allmän beskrivning av leklandet, aktiviteter och utrustning

De besökta leklanden skilde sig mycket i storlek från varandra. De minsta hade en babyhörna samt utrustning som roar barn främst under 11 år. De större leklanden hade utrustning från babyhörna och upp till mer avancerade klättertorn, höga rutschkanor mm som passar äldre barn. Två lekland hade cykelbanor. Ett lekland hade en stor hoppborg. Några lekland hade eldrivna redskap. Det fanns exempel på "tjuren som man rider på", "hamsterring" som man rullar runt i och karusell. Flera lekland hade stora djur som dekorationer men som även kunde inbjuda till klättring.

Några lekland saknade informationstavlor vid varje redskap som upplyste om vilken ålder redskapet var utformat för samt hur många som fick visas där samtidigt.

De lekland som hade fallrutschbana saknade särskild bevakning.

Alla leklanden hade kalasverksamhet.

1.4 Vad är max antal besökare?

De minsta leklandden hade begränsningar enligt brandskyddsbestämmelser med högst 150- 200 personer som vistas samtidigt i lokalen. Det största hade enligt samma regler tillåtelse att ha 3000 personer samtidigt i lokalen. Inget av leklandden nådde upp till maxgränsen. Ett lekland begränsade antalet barn till 300 vilket innebär minst 600 besökare eftersom det alltid är en vuxen med. De flesta stanna 2-3 timmar.

1.5 Hur mycket personal finns det?

Grundbemanning 2–3 på vardagar beroende på leklandets storlek. På helgerna utökades grundbemanningen. Utöver detta finns det personal knuten till kalasverksamheten.

1.6 Maxtid

Två lekland hade satt max besökstid till 3 timmar.

1.7 Kalas

Alla leklandden hade kalasverksamhet.

2 Kompetens, utbildning och övning

2.1 Vad har personalen för kompetens, roller och ansvar?

Några lekland hade tydliga nedskrivna rutiner för roller och ansvar andra hade mindre tydliga rutiner. Platschef och kollega delar på ansvaret.

Det var inte något lekland som hade tydliga krav på kompetens.

2.2 Hur brukar ni utbilda/fortbilda personalen?

Alla lekland har någon utbildning och övning i brandsäkerhet men några lekland har mycket tydliga rutiner för utbildning och övning i brandsäkerhet. All personal har utbildning i första hjälpen men några lekland har mer regelbunden fortbildning i HLR.

2.3 Görs övningar?

Att öva brandsäkerhet varierar mellan leklandden. Några övar flera gånger per år och några övar med skolbarn eller stora leksaksdjur. Ett lekland gjorde inte några övningar alls.

3 Regler/rutiner och säkerhetsinformation

3.1 Vilka regler finns på leklandet?

De vanligaste reglerna är:

- Det är de vuxnas ansvar att informera barnen om de ordningsregler som gäller.
- Alla barn måste komma med en vuxen som ansvarar för dem under vistelsen.
- Otillåtet med skor på leklandet.
- Alla besökare måste ha strumpor på fötterna.
- Inga vassa föremål i fickor eller på kläder.
- Ingen egen mat får medhavas eller förtäras.
- All förtäring inkluderat tuggummi och godis intas i vårt caféområde och inte bland lekytorna.
- Det är inte tillåtet att klättra på nätet eller uppför rutschkanorna.

Några lekland har åldersgräns, t.ex. 15 år.

Några lekland upplyser att de har rätt att avvisa de som inte följer ordningsreglerna.

Uttrycket ”Leken sker på egen risk” är inte förenligt med produktsäkerhetslagen.

3.2 Vilken information ges till föräldrarna och barnen?

Att föräldrarna har huvudansvaret för att barnen följer lekreglerna. Information ges om säkerhet och regler.

3.3 Hur ges informationen?

Information ges på olika sätt: websida, skylt, muntligt samt svarar på frågor vid entrén.

På redskap finns uppgifter om hur många som får vistas i redskapet samt ålder. Några lekland saknade denna information.

Muntligen och man hänvisar till tavlor med information.

Berättar allting muntlig, det sitter även information på väggen och regler vid de olika redskapen.

3.4 Vad har föräldrarna för ansvar?

Föräldrar ansvarar för sina barn och ansvarar för deras lek.

Föräldrarna har ansvar att följa med sina barn. De ska ha koll på att barnen följer reglerna.

3.5 Finns det ett max antal barn som en vuxen får ha med sig på leklandet?

Några lekland tycker inte att det är något problem. Några har en regelom högst 5–6 barn per förälder, vid grupper 1 vuxen/5 barn

3.6 Får barnen lämnas utan förälder/annan vuxen på leklandet?

Nej

12–13 åringar kan få vara där själv

3.7 Förekommer föräldrasmitningar?

Ja, de går ut och röker.

3.8 Hur agerar man kring det i så fall?

Man säger till att de inte får gå ut. Personalen sitter med barnet tills föräldern är på plats igen. De ropar i högtalarna efter förälder. Det finns gps- armband för de som vill. Frivilligt att föräldrar skriver sitt telefonnummer på armbandet. Om inte barnen kan föräldrars telefonnummer ringer man polisen.

3.9 Hur arbetar ni med övervakning och kontroll av användare?

Några lekland har alltid några som går runt på golvet och kikar och städar. Andra har mer sporadiskt att någon går runt. Ett lekland har några övervakningskameror.

3.10 Hur gör ni med föräldrar eller barn som inte följer regler?

Man pratar med föräldrarna om ett barn bryter mot reglerna.

De som inte följer reglerna får sitta utanför.

Om man tar med sig mat så beslagts maten

Tar diskussionen med föräldern, berättar vad som hänt, barnet får lämna sin version.

Om de inte rättar sig så får de lämna leklandet om de inte följer reglerna.

Varning. Om olydnad fortsätter kan de avvisas

Årskort dras in

3.11 Har installationsbesiktning av leklandet genomförts?

Vid några lekland gjordes installationsbesiktning av tredje part. Vid något lekland gjordes kontroll av tillverkaren/montörerna. Hos lekland som bytt ägare kände man inte till någon installationsbesiktning.

3.12 Gör årliga säkerhetsbesiktningar mot krav i lekredskapsstandarden, och ev. andra standarder, av certifierad besiktningsman?

Två lekland har haft en certifierad besiktningsman där som besiktigat 2018 respektive 2017. Tre lekland har blivit besiktigade av oberoende besiktningsmän utan certifiering mot lekredskapstandarden och tre är endast besiktigade av tillverkaren. Ett av leklanden hade aldrig besiktigats.

3.13 När gjordes den senaste besiktningen?

Tre lekland kunde redovisa besiktningsprotokoll från 2018, ett från 2017 och övriga besiktningar var det oklart när de genomförts.

3.14 Vilka rutiner finns för tätare regelbunden egenkontroll av utrustningen? Finns protokoll från dessa kontroller?

Rutiner och dokumentation för tätare regelbunden kontroll varierar:

- Fyller i ett protokoll samt fotograferar brister som sedan skickas. Detta skickas sedan till vaktmästare som fixar till bristerna på måndagar och tisdagar.
- Tydliga protokoll och regelbunden kontroll efter SPI:s formulär.
- Företaget anlitar en service- och städfirma som går igenom lokalen varje dag. Om leklandet upptäcker något så meddelas servicebolaget som kommer på kvällen och fixar till det. De har en muntlig redovisning och skickar bilder.
- Rutiner och protokoll finns.
- Om något inte kan åtgärdas direkt så stängs delar eller hela tills det är åtgärdat.
- Serviceteam minst 1 gång per månad.
- Kontroll görs men utan dokumentation.
- Några lekland har en app som de använder för dokumentation av de regelbundna kontrollerna.

3.15 Hur jobbar ni med brandtillsyn? Inspektioner, övningar?

Kontroll av brandsäkerhet sker regelbundet enligt räddningstjänstens anvisningar. Intervallen varierar.

Några genomför egenkontroll andra anlitar utomstående.

Några lekland har väl utarbetade rutiner för brandsäkerhet.

3.16 Finns städluckor och hur säkras i så fall dessa?

De som har städluckor säkras med hänglås eller buntband.

4 Underhåll och åtgärder av utrustning

4.1 Finns drift- och underhållsplan?

De flesta av de besökta leklandena har inte några dokumenterade drift- och underhållsplaner.

4.2 Vilken information har ni fått från tillverkaren avseende underhåll av utrustning?

Några tillverkare har lämnat en underhållsplan.

Tillverkaren SPI kommer var tredje månad och leklandet rapporterar in i appen Caspio.

4.3 Vilka rutiner finns för att åtgärda brister som upptäckts vid riskanalyser, kontroller, besiktningar, incidenter, m.m.?

Alla lekland har rutiner för att åtgärda brister. Några anlitar utomstående andra vidtar åtgärder själv. Alla har inte rutiner för att dokumentera både brister och att åtgärder vidtagits.

4.4 Hur prioriteras åtgärder?

Några exempel på hur man arbetar:

- Man åtgärdar direkt det som går, övrigt åtgärdas av ett serviceteam som kommer regelbundet.
- Om ett allvarligt fel påträffas stängs den delen av leklandet tills det har åtgärdats.

5 Riskhantering

5.1 Vilka säkerhetsrisker ser ni i verksamheten som kan leda till personskador?

- Barnen krockar med varandra. Brännskador på rutschbana.
- Det är oftast vuxna som skadas därför att de åker i utrustning som inte är anpassad för vuxnas mått och vikt.
- Att något skulle gå sönder.
- Stådluckor och andra luckor som är öppna.
- Framst har man sett risker med den mekaniska utrustningen.
- Mjukt golv som buktar upp här och där.
- Studsmattorna, att flera hoppar samtidigt

5.2 Vad gör ni för att minimera riskerna?

Förebygga.

Följa SPI:s instruktioner.

Sätta regler och se till att de följs.

Föräldrar ska vara med.

Jobba med loggbok och att byta ut det som är slitet.

Riktig koll, daglig genomgång.

Dokumenterar allting; analyserar varför det hände något, vad kan man göra för att undvika att det händer igen.

Man kontaktar ELI play för att utreda varför det kunde hända.

Informerar, se till att alla har strumpor.

5.3 Hur dokumenterar ni ert säkerhetsarbete?

Dokumentationen av säkerhetsarbetet varierar mellan leklanden. Några dokumenterar efter tydliga instruktioner, några efter en app och några inte alls.

6 Olycksfall

6.1 Vilka rutiner finns vid olycksfall med personskada? Finns rutiner för hantering av olycka, larm, räddning, evakuering, krishantering och mediakontakter?

Hur olyckor hanteras varierar mellan de olika leklanden.

- Några har utarbetade rutiner andra anser att det är föräldrarna som tar huvudansvaret och personal går fram och frågar om de kan göra något.
- Några lekland har rutiner för dokumentation, andra lämnar över till försäkringsbolaget.

6.2 Vilka olycksfall dokumenteras?

Vilken typ av olyckor som dokumenteras skiljer sig mellan leklanden:

Allt som händer, diskuterar detta sedan på personalmöten.

Alla

Allvarligare olycksfall. Ej vid omplåstring.

Olyckor dokumenteras i samband med att de rapporteras till försäkringsbolaget.

Alla olyckor som gör att man måste lämna leklandet.

6.3 Har det hänt några allvarliga olycksfall med personskador?

Vid några lekland har det inträffat allvarliga olyckor.

6.4 **Kontaktar ni skadade besökare efter olyckan?**

Rutiner för att kontakta besökare efter en olycka/ska varierar:

- Ja, alltid kontakt även vid minsta brännskada.
- I möjligaste mån gör man det.
- Nej.

6.5 **Vilka är de vanligaste olyckorna?**

- Barnen krockar med varandra.
- De får brännskada på rutschkanan.

6.6 **Hur tas erfarenhet från olycksfall tillvara så att de inte händer igen?**

Rutiner för att ta vara på erfarenheter från olyckor varierar:

- Inte alls.
- Man har dokumenterat alla olyckor.
- Vet man orsaken till olyckan så hanteras den på plats.
- Kontakta leverantören vid eventuella konstruktionsfel.
- Tydliga informationsskyltar om hur redskap ska användas.
- Diskuterar på personalmöten.
- Kontakta ledningen.
- Simulerar händelser.
- Gör en riskanalys. Gör en utredning ifall något händer. Lär av andra platschefer.

6.7 **Känner ni till underrättelseskyldigheten enligt PSL?**

Ett lekland kände inte till underrättelseskyldigheten enligt §23 produktsäkerhetslagen.

6.8 **Har ni underrättat Konsumentverket vid något tillfälle?**

Ett lekland har underrättat Konsumentverket enligt skyldigheten enligt § 23 produktsäkerhetslagen.

7 **Övrig information**

7.1 **Hur arbetar ni med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar?**

Konsumenter med funktionsnedsättning kan oftast besöka lekland:

- De kommer med flera assistenter. Det finns ramper, hiss och handikapptalett.

- Det är många barn med funktionsnedsättning som kommer. De har en vårdare med sig. Bäst om de kommer en vardag då det inte är så många barn på leklandet. Tar inte betalt för funktionsnedsatta.
- Inga trösklar man kan ta sig fram överallt.
- Komma in på egna tider.
- Även vuxna med funktionshinder besöker leklandet.
- Har inga specifika rutiner för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar.

7.2 Är ni intresserade av att vara med i eller skapa en branschorganisation?

Alla besökta lekland utom ett är intresserade av en branschorganisation.

7.3 Övrigt

Redskap/utrustning	Finns på leklandet?		Omfattas helt/delvis av säkerhetsbesiktningen		Finns certifikat?		Tillverkare
Lekställning (helt innesluten)	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Babyhörna	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Bollhav	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Bollkanoner	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Fristående rutschbana	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Tubrutschbana	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Hängande spårbana/ linbana	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Studsmatta	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Klättrvägg	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Hoppborg	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Vulkan	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Bill/Cykelbana	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Spel och liknande	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Leksaker	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Foampit	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Airbag	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Parkour	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Zipline	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Fotboll	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Fallrutschbana	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Laser	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	
Kalaserksamhet	☐ Ja	☐ Nej	☐ Helt	☐ Delvis	☐ Ja	☐ Nej	

Bilaga 6 Sammanställning dokumentkontroll

1 (3)

Status	Lekland	Ort	Tillverkare	Senaste besiktning	Säkerhetsinformation	Rutiner för kontroll och åtgärder av brister	Övervakning	Störst risker	Hur dokumenteras incidenter och olyckor?	Olycksfall de senaste två åren?	Känner till underrättelse-skyldigheten?
Avslutad	Gekås	Ullared	SPI	2019-01-08	Anslag i entrén på flera språk: "Barn får ej leka utan vuxet sällskap"	Säkerhetsrund innan öppnande på morgonen. Kontroll av samtliga utrymmen innan stängning. Fel noteras i en logg, felanmälan görs till fastighetsavdelningen och ansvarig tekniker kvitterar när felet är åtgärdat.	Rond var 30:e minut	Svårt att säga. Eventuellt bollhavet, skor, luvjackor	Securitas dokumenterar, ligger till grund för underrättelse	Nej	Ja
Pågår. Dokumentation och vissa svar saknas. Påminnelse skickad 190604.	Lek och Bus	Sollentuna	Eli Play	Uppgift saknas	Uppgifter saknas. Nya rutiner: Barn från 10 år får lämnas utan vuxens tillsyn om vårdnadshavare intygar med mobil bank ID och lämnar kontaktuppgifter	Uppgift saknas	Uppgifter saknas. En ronderar anläggningen, en ser över trampolinparken, en håller koll på airbag och foampit	Trampoline rna	Uppgifter saknas. I kalender.	Ja. Uppgifter saknas om vilken typ av olyckor.	Ja
Avslutad	Ikea Småland	Barkaby	Många leverantörer, IMS (Ikea indirect material & services) köper in produkterna	Nej, endast egenkontroller. Det görs en "besiktning" första gången en utrustning installeras.	Föräldrar tar del av säkerhetsinformation och intygar i ett inskrivningsformulär att att de läst informationen	Daglig säkerhetskontroll enligt checklista. Morgonrutin, kvällsrutin. Rutiner för hantering av brister.	Kontinuerlig? (personal på plats)	Klätterväggen, bollhavet	I incidentrapport. Åtgärder framgår ej av incidentrapport "pga av GDPR"	29, de flesta lätta skador då barn bråkat och små blödningar som krävt plåster	Framgår ej. Om olyckan beror på utrustningen sköter IMS underrättelse till KV.

Pågår	Bustabriken	Norrköping	SPI, "Slimmer S. trampoline"	Utförs 190607. Bustabriken skickar protokollet så snart som möjligt. Räcker 1176-besiktning för trampolinerna?	Ordningsregler ges vid entrén. Skyltar med säkerhetsanvisningar i leklandet. Föräldrar eller annan myndig person ansvarar för barnens lek. Trampoliner: Endast ett barn åt gången.	Daglig säkerhetskontroll före öppning eller efter stängning av platschef eller ansvarig. Hur dokumenteras och kvitteras åtgärddad brist?	1-2 personer cirkulerar - hur ofta? Vilken övervakning krävs för trampolinerna (enligt 1176 eller PASS000?)	Trampoline rna	I skadeanmälan- formulär	2 benbrott som de känner till	Ja
Pågår	Leos	Malmö	SPI	2018-03-13	Anslag med lekregler. Man kan även ta del av ett antal regler inför besöket på hemsidan,	Varje morgon genomförs en säkerhetskontroll, q- kod läses av därefter på varje ställning om o.k. Säkerhetskontroller genomförs även veckovis och månadsvis. Årlig besiktning av extern certifierad besiktningsman.	Rondering minst en gång i timmen.	Inget som sticker ut enligt Leos.	Dokumenteras på intranätet.	I april 2018 skadade sig en pojke på en av cyklarna i leklandet	Ja
Pågår	Djungelhuset	Östersund	Eliplay, Berg, Targetz, Exit Sarj	2019-05-23	Anslag med lekregler, information ges till föräldrar vid entrékassan	Dagliga kontroller görs varje dag av lekredskapen och där brister skrivs upp i en checklista.	2 ggr varje dag i samband med kontroll av de två toaletterna görs en översyn av lokalen som inte syns från kassan. Dett gör en person. Enskilda ronderingar görs vid tillfällen med mycket folk. I övrigt har kassapersonal bra överblick.	Stora rutschbanan där krockar kan uppstå då barn springer uppför	Blankett för skadeanmälan finns där kopia sparas i en pärm	Ett fall har inträffat där en pojke ramlade baklänges från en uppblåsbar balk och slog huvudet i golvet (anmälades till Kov)	Ja

Konsument
verket · KO

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad
Telefon: 0771-42 33 00. [konsumentverket.se](https://www.konsumentverket.se)